

Cu toate acestea, autorii fac următoarea precizare: « deși conținutul de clasă al mișcării revoluționare husite răspîndită în țara noastră, nu este identic cu cel al taboriților, totuși se află foarte aproape de el »¹.

În 1957, împlinindu-se 520 de ani de la răscoala din 1437, faptul a putut fi socotit prilej de aniversare și, în legătură cu aceasta, doi istorici clujeni au ținut să marcheze însemnătatea istorică a acestui eveniment cu două studii comemorative. Primul, *Mihail Dan* atacă o problemă foarte interesantă și din punct de vedere al istoriografiei noastre, și anume *Conținutul revoluționar al husitismului*². Înainte de a trece la problematica gândirii lui Jan Hus, autorul face o succintă prezentare a poziției istoriografiei cehe burgheze și marxiste față de conținutul social și revoluționar al mișcării husite. Cercetările istoriografiei cehe marxiste din ultimii cincisprezece ani asupra acestei probleme au oferit lui Mihail Dan materiale prețioase pentru a defini just caracterul revoluționar al doctrinei husite. Subliniem aprecierile și caracterizarea lui Hus ca gânditor politic, ca predicator al unei noi orînduiri sociale, ca umanist, care « ia apărarea omului și suferă alături de omul simplu »³, ca luptător aprig împotriva feudalilor și patricienilor, înțelegem că sistemul filozofic al lui Hus a înriurit profund gândirea contemporană, definind noțiunea adevărului și îmbogățind procesul de cunoaștere, însă nu subscriem alături de autor că « învățătura husiților ardeleni — iobagi romîni și unguri împreună cu sărăcimea orașelor — are un caracter evident taborit și uneori chiar chiliastic ».⁴ Problema dacă iobagii romîni au adoptat sau nu doctrina religioasă de tip taborit sau chiliastic nu este rezolvată de actualele cercetări istorice și ea rămîne deschisă.

Celălalt studiu se datorește lui *J. Pataki* și se referă la *Răscoala țăranilor ardeleni din 1437—1438*⁵. Fiind un articol de popularizare, contribuția lui Pataki nu oferă nici materiale noi și nici poziții noi de interpretare. În ceea ce privește raportul dintre husitism și răscoala de la Bobilna, autorul afirmă că « mișcarea revoluționară husită a stimulat avîntul de luptă al răsculaților » și că în lupta pentru obținerea revendicărilor sociale « țăranii romîni au stat alături de țăranii unguri »⁶.

O serie de teze și idei, formulate de lucrările anterioare, au fost reluate de *L. Demény* și *J. Pataki*, într-o contribuție intitulată *Mișcarea revoluționară husită pe teritoriul R.P.R.*, care este o prezentare de sinteză a tuturor problemelor legate de pătrunderea elementelor husite în Țările Romîne, în sec. al XV-lea. Contribuția aceasta a apărut în colecția de studii *Ecoul internațional al husitismului*⁷, publicată de Academia Cehoslovacă de Științe. Autorii colecției urmăresc să precizeze aria de răspîndire a elementelor husite în Polonia, Germania, Ungaria, Slovacia, Austria, Bielorusia, Elveția, Franța, Anglia și Țările de Jos. Spre a fundamenta desfășurarea evenimentelor sociale, legate de influența ideilor revoluționare husite, Demény și Pataki fac o analiză succintă a situației sociale și economice din Moldova și Transilvania în prima jumătate a sec. al XV-lea.

¹ *Ibidem*, p. 231.

² Cf. *A husitismus forradalmi tortalma*, în « Korunk », Cluj, 1957, 6, p. 662—674.

³ *Ibidem*, p. 673.

⁴ *Ibidem*, p. 673.

⁵ Cf. *Az Erdélyi paraszток 1437—38-as felkelise*, în « Korunk » 1957, 6, p. 675—686.

⁶ *Ibidem*, p. 678.

⁷ *L. Demény și J. Pataki, Husitské revoluční hnutí na území lidové republiky Rumunské*, în « Mezinárodní ohlas husitství », Praga, 1957, p. 185—220.